



Våra grödor



Sälj mer med sälj. Claes Olai, Augustenhill, Östergötland, i en driva Bjursele rödklöver. För att optimera för pollinatörerna röjer han inte sälgen i skogsbrynen. Det ger stimulerande nektar tidigt på våren.

Rödklöver

– strukturmästaren som förgyller odlingslandskapet

Text & foto Hans Jonsson

Alltsedan tiden när Edison tände den första glödlampan och det elektriska ljuset spreds över världen, har rödklävern lyst upp och satt sin prägel på Augustenhills östgötska åkrar.

– Vi har faktiskt odlat rödkläverfrö sedan gården kom i släktens ägo på 1880-talet, berättar Claes Olai, som idag driver den 200 hektar stora gården.

Förutom ett påtvingat avbrott för några år sedan är odlingsräckan obruten. En viss andäktighet inträder inför denna hundraåriga odlingserfarenhet. Med tanke på att rödkläver inte hör till de mest lättodlade grödorna undrar man givetvis över huvudmotivet för odlingen.

– Den ekonomiska frökalkylen ligger inte i topp, men strukturkalkylen får fem plogar av fem möjliga, säger Claes nöjsamt.

Det är nämligen tuffa tag på Augustenhill. Har man att tampas med jordar som ligger kring mellanlera till styv lera, blandat med den bångstyriga rödleran, då måste man vara kompis med markstrukturen.

– Det är inte bara efter rödklävern som plögen trivs utan hela gården är lätt att plöja menar Claes.

Och denna monsunaugusti anno 2006, med återkommande skyfall och regnmängder på femfaldigt månadsgenomsnitt, har det inte stått några vattensamlingar på Augustenhills fält. Det har det däremot gjort på andra håll...

Många av Frö- och Oljeväxtodlarnas intressegrödor som denna artikelserie "Våra Grödor" handlar om, appellerar på ett förunderligt sätt till såväl logik som känsla. Så även för Claes Olai. Visst är strukturen avgörande för bördigheten. Men på något visst sätt är odlingen en del av gården och att hålla på som lantbrukare.

– Det är roligt och det är en utmaning. Fälten är vackra. Visst blir det lite brunt ett tag i mognaden men sen lyser de gyllengula fröna upp tillvaron igen, filosoferar Claes.

På nästan samma filosofiskt-logiska plan ligger hans strategi att spara sälgen kring gårdens fält.

– Det gäller att pigga upp humlorna på våren med något smaskigt och det får de i sälgblommorna!

Så när det röjs i gårdens 70 hektar skog så får - likt en indisk ko - inte en sälgrösa. I alla fall inte i anslutning till fälten. Denna initierade insikt tillsammans med utsatta bishämmen och en bruten terräng gör att pollineringsförutsättningarna är de bästa för Augustenhills rödkläverfrö.

Vad gäller själva odlingen är beståndets jämnhet den enskilt viktigaste faktorn för att lyckas. All typ av överlappning är av ondo och ger obönhörligen problem. Etableringen måste vara lagom gles och skyddssäden, i Claes fall havre, får inte lägga sig och ska tröskas med bosspridare på tröskan.

Om jämnheten är viktigast så är tröskningen det enskilt svåraste momentet.

– Jag brukar ta cirka 20 till 30 blomhuvuden med stjärkar. Sen drar jag i blomhuvudena och om mer är 50 procent av dessa släpper lätt då börjar det bli dags att tänka på skörd, berättar Claes initierat.

Och det är att likt en jägare vänta timme för timme på det perfekta tillfället att slå till. När det väl dyker upp med hög luft, sol och kraftiga torra vindar, ja då är det fint att vara rödkläverfröodlare.

Fotnot: Artikeln ingår i Svensk Frötidning artikelserie "Våra Grödor". Nästa gröda i tur är lin. Artiklarna finns samlade på hemsidan: www.svenskraps.se/frotidning.

FAKTA



Rödkläver

Latinskt namn: *Trifolium pratense*. Artnamnet pratense kommer av latinets pratum (äng) och betyder "som växer på ängar".

Rödkläver är med, i genomsnitt 2300 hektar, den näst största frögrödan i Sverige efter timotej. Östergötland är största odlingsdistrikt och står för en tredjedel av odlingen. Ett flertal olika sortstyper odlas som är anpassade efter odlingsklimatet i norra Skandinavien, men även norra Japan och Kanda är tänkbara avsättningsområden.

Genomsnittsavkastningen ligger på 226 kg/ha för medelsena sorter och 191 kg/ha för sena sorter.

Slurp. Det är inte bara humlor och bin som trivs och gör nytta i rödkläverodlingarna.